VALORIFICÎND UN SHAW INEDIT

Tradiția, exegeza, dar și prejudecata criticii dramatice și literare au clasificat *Milionara* (*The Millionairess*, piesă în patru acte, scrisă în 1935) printre acele creații — nu chiar atît de puține — ale marelui G.B.S. refractare succesului de scenă. Luată în considerație pentru sclipitoarea înlănțuire de idei și situații paradoxale construite într-un vehement pamflet împotriva sistemului capitalist, de atîtea ori și cu inegalabilă vigoare satirizat de Shaw, *Milionara* a avut totuși faima unei incurabile neteatralități și neaderențe la public. Iată însă că, abordînd temerar acest text dificil în valorile lui scenice, Teatrul Național „I. L. Caragiale" infirmă în chip categoric aceste păreri, obținînd cu *O femeie cu bani* un succes de mare popularitate în rîndurile unui public foarte larg.

Alegerea piesei dovedește inițiativă în privința renunțării la perimetrul îngust de titluri reprezentate din opera unui mare scriitor cum este B. Shaw și impunerea altora inedite. Dar pe cînd *Maior Barbara*, *Androcle și leul* sau *Căruța cu mere* ? Aceasta din urmă, satiră a birocrației și sistemului parlamentar burghez, proiectată de scriitor într-un viitor îndepărtat — anul 1960 — ce a depășit de-acum data anticipației, păstrîndu-se teribil de actuală.

Spectacolul *O femeie cu bani* stîrnește pe bună dreptate interesul, impunîndu-se prin calități evidente. Regizorul Mihai Berechet, renunțînd cu abilitate la unele lungimi ale textului, ne-a oferit o lectură scenică vie, amuzantă, extrem de expresivă și nuanțată, ajutînd spectatorii să treacă ușor peste scăderile de tensiune dramatică ale ultimelor două acte și să extragă din discursivitatea unor scene esența concret demascatoare a lumii incriminate de necruțătorul critic fabian al imperialismului britanic. Ritmul trepidant al reprezentației este însoțit de via mișcare caligrafică a decorului, spiritual desenat de Gh. Bedros, ca și de costumele concepute de Mihai Berechet într-o linie modernă, cu culori îndrăznețe și cu un necesar grăunte de extravaganță.

Spectacolul prilejuiește protagonistei Carmen Stănescu o viguroasă demonstrație de măiestrie. Ea a construit rolul cu o remarcabilă vitalitate scenică, impunînd tumultuoasa prezență a Epifaniei Ognisanti di Parerga în linii satirice acuzatoare, dilatînd imperceptibil caracterul real pînă la proporțiile unei subtile hiperbole grotești. Carmen Stănescu prezintă ca dominantă în linia caracterologică a „celei mai bogate moștenitoare din Anglia" deviza lui Andrew Undershaft — magnatul din *Maior Barbara* : „Nici o rușine în stabilirea mijloacelor de a face avere." Epifania dovedindu-se o legitimă fiică și precursoare directă a acestui personaj, ambii împlinesc într-o imagine dramatică ridicolă și grotescă esența capitalismului contemporan. Actrița nu dezvăluie numai dimensiunile gigantice ale personajului, nemaipomenita forță fizică, neistovita trepidație nervoasă, nesecatul talent de a fi om de afaceri, nesățioasa sete de bani, nemărginitul instinct posesiv extins atît asupra oamenilor cît și asupra obiectelor, ci și nuanțe subtil psihologice ce contribuie la desăvîrșirea portretului ; totul, cu un haz drămuit critic, cu o inteligență scenică plină de tact. Acestui stil de joc lucid, spiritual, cu o spontaneitate abil construită, i s-au asociat în mare măsură și ceilalți interpreți — Dem Rădulescu (Alastair), Mihai Fotino (Sagamore), Damian Crîșmaru (Medicul egiptean), Didona Popescu (Polly), Matei Gheorghiu (Adrian) — contribuind cu pitoresc scenic la desenarea fundalului de tipuri și situații pe care se proiectează gigantica siluetă a Reginei banului din lumea capitalistă modernă. Acțiunea *Milionarei* nu se arată anacronică nici azi, după treizeci de ani de la scrierea piesei. Dimpotrivă, șarja socială și politică păstrîndu-se la fel de virulentă, transpunerea scenică a Teatrului Național redă spiritul incisiv al pamfletului — unul dintre multele „adevăruri neplăcute" rostite de dramaturg la adresa locuitorilor *Celei dintîi Insule a lui John Bull*

M. I.

www.cimec.ro